

Vagn Wáhlín, dosentur og serfrøðingur í føroyskum viðurskiftum:

Nyrup eigur at seta seg inn í hugsunarháttin hjá føroyingum

– Um Nyrup tosaði við vanlig fólk í Føroyum, og ikki bert lurtaði eftir búskaparfrøðingum, so hevði hann skilt hugsunarháttin hjá føroyingum. Tað hevði tí verið ein hjálp um forsætisráðharrin setti eina mentanar-politiska ráðgevandi nevnd, sum kundi veitt honum ráð og leiðbeing í føroyskum viðurskiftum, sigur Vagn Wáhlín

DAGNY JOENSEN

Hann er serfrøðingur í føroyskum viðurskiftum, og harnæst ógvuliga hugtikin av landinum, sum hann hevur granskað í nógv ár.

Í 1984 gjørdist Vagn Wáhlín dosentur á Center for Nordatlantiske Studier við Universitetið í Århus, og hevur í hesum sambandi fyllt við gongdini í Føroyum seinastu árin.

Fyrst og fremst heldur Vagn Wáhlín tað vera burturvið og skaðiligt at gera valið til ein spurning um samband - loysing.

– 600 ára samstarv er ikki rætta høvið at blaka fyri borið fyri eina bankagölu, heldur hann.

– Skulu broytingar gerast í ríkisfelagsskapinum eigur tað at gerast í semju millum partarnar. Tað eigur eisini at vera gjørt eftir ávísari skipan og yvir eitt áramál, sigur Vagn Wáhlín.

Hann heldur tað vera skilabetri at kanna nógaldandi heimastýrslóg og gera broytingar í henni.

Til óbótálgan skaða

– Um tað kom so langt, at føroyingar kravdu fullkomiliga loysing, hevði verið harnæst, men ikki bert tað. Hetta kundi eisini verið til óbótálgan skaða fyri vælferðarskipanina í Føroyum.

– Ikki fyri tað. Fyri fólk í fóstum starvi og tey, sum eiga pening í bankanum hevði borið til at hóra undan slíkari umfevnandi broyting í samfelagnum.

– Hugsa vit hinvegin um vanliga føroyingur, fiskimannin og tey sum arbeiða í fiskiðnaðinum, hevði tað verið eitt álvarsligt bakkast - og tað langt út í framtíðina.

Vagn Wáhlín heldur tað vera skilagott at gera broytingar í Heimastýrslógina. Skipanin hevur virkað væl, men er við tíðini vordin ótíðarhóskandi. Tí kundi tað verið ein loysn at gera broytingar í lógini. Hann vil tó ráða føroyingum frá at avbyrgja seg fullkomiliga.

– Hetta sigi eg út frá eini sosialpolitiskum sjónarmiði. Um ein føroyingur

vinnur hálva mió. krónur árliga, so orkar hann saktast at missa 10 - 20 pst av inntøkuni, men fyri føroyingum, sum eru í óstöðugari vinnu ella hevur litla ársinntøku, verður tað ikki lætt at yvirleva.

– Hetta sá vit eisini í kreppuárunum. Tey alment løntu, sum høvdu fasta løn, megnaðu lønarniðurskurðin, men fyri fiskimannin og fólk í flakavirkjunum var stóðan syndarlig.

Loysing sum valagn

Orsøkin til at Vagn Wáhlín gevur seg til kennis við sínum sjónarmiðum, er grundað á útlitini fyri at ríkisfelagsskapurin og sambandið millum Danmark og Føroyar verður brúkt í valstríðnum. Hann heldur tað verða skeiðt at taka stóðu til so álvarsling spurningur í einum valstríði.

– Heldur tú at ein fólkaatkvøða hevði verið besta loysnin?

– Skuldi tað komið til tað, at semja varð um at loysa bæði í Danmark og í Føroyum, so vildu fólk tikið stóðu á øðrvísi hátt, um talan var um fólkaatkvøðu, sigur Vagn Wáhlín.

Hann heldur, at tveir ymsir spurningar eru í hesum máli, ein er tann tjóðskaparlígi og hin er tann sosialpolitisk spurningur. Tað kann koma til samanstoðir millum hesar báðar spurningar, og kann skaða ómetaliga nógv, um ikki grundarlagið fyri broytingunum er í lagi.

Danir fyrir og imóti

– Hvat heldur vanligi danin um blokkstuðulin til Føroya?

– Danir hava gildið stuðul til Føroyar um skattin. Vanligi danin sigur, at hann ikki er áhugaður at lata stuðulin, um hesin ikki verður brúktur á skilabesta hátt.

– Tá spurningurin hevur verið um at taka trygdarnetið undan føroyingum siga danir, at tað vilja teir ikki hava sitandi á sær.

– Men tá føroyskir politikarar koma við ógvuligum

útalilsum um hvussu vánliga viðferð teir hava fingið frá dønnum, so fær tað vanliga fólk at hugsa, at so mugu føroyingar sjálvir um tað, sigur Vagn Wáhlín.

Hann heldur, at um Nyrup bert hevði lurtað eftir tí, sum vanligi føroyingurin hevur at siga, og ikki bert eftir búskaparfrøðingum, so hevði myndin sæð øðrvísi út.

Nyrup skal skera 3. mála. kr. av skuldini

– Hvørji ráð vildi tú givið Nyrup um føroysk viðurskifti?

– Eg haldi, at hann skuldi avgreitt bankamálið á ein skilagóðan hátt. Harnæst skuldi hann skorið tryggja mála. krónur av skuldini, og síðani kundu føroyingar og danir sett seg niður at tosa um broytingar í ríkisfelagsskapinum.

– Verður talan um fullkomiliga loysing, eru aðrir spurningar heftir at hesum máli.

– Eitt nú hava føroyingar yvirtikið undirgrundina. Hetta er gjørt uttan at Danmark hevur ikki givið fullveldi ella suverænitetin frá sær.

– Tað merkir, at um føroyingar vilja loysing og t.d. finna olju, so kunnu danir ikki krevja, at skuldin verður afturgoldin.

– Um talan verður um loysing, so skal grundlógin broytast. Hesi viðurskifti mugu víðgerast undir einum, og tað kann bert gerast, um Grønland eisini verður tikið við í ætlanunum.

Føroyingar ov nalsvaskoðandi

– Hava føroyingar verið ov kvikir at givið dønnum skyldina fyri allar landsins ólukkur?

– Eg vil siga at føroyingar hava verið ov nalsvaskoðandi, og tað er fyri sovið lætt at skilja, men er kortini ikki gagnligt fyri ein langsíktan politikk, sum er neyðugur at føra.

Javnaðarflokkurin tryggir vælferðina

– Hvat heldur tú um trupulleikarnar millum Javnaðarflokkin og brøðraflokkin í Danmark?

– Um vit líta aftur um bak, so hevur føroyski Javnaðarflokkurin gjøgnum tvey ættarlið arbeitt saman við sosialdemokratiskum/radikalum stjórnunum í Danmark.

– Hetta samstarv hevur verið berandi megin í royndini at uppbyggja føroyska vælferðarsamfelagið. – Um nú flokkurin grundað á ein sjónskan vilja um loysing í Føroyum - sleppur samstarvinum við gamla samgonguflokkin í Danmark, kutar hann samtundis samstarvið, sum var við til at tryggja sosiala vælferðarsamfelagið. Tað er eitt ov stórt stig at taka fyri at fáa sjálfstøðu.

– Tá Nyrup Rasmussen og Lyksetoft ikki kenna føroysk viðurskifti nógv væl, kann tað tí eisini tulkast sum at føroyski Javnaðarflokkurin hevur flutt seg ov langt burtur frá samstarvi við brøðraflokkin í Danmark. Hetta er sera vanda-

mikið, um Javnaðarflokkurin vil standa saman trygd fyri sosialari vælferð í Føroyum.

– Fyri at taka samanum, so haldi eg at føroyingar skulu taka fyrivarni í sosialu viðurskiftunum. Min meting er, at føroyska vælferðarskipanin kann fara fyrri bakka í einum valstríði um loysing, sigur Vagn Wáhlín.

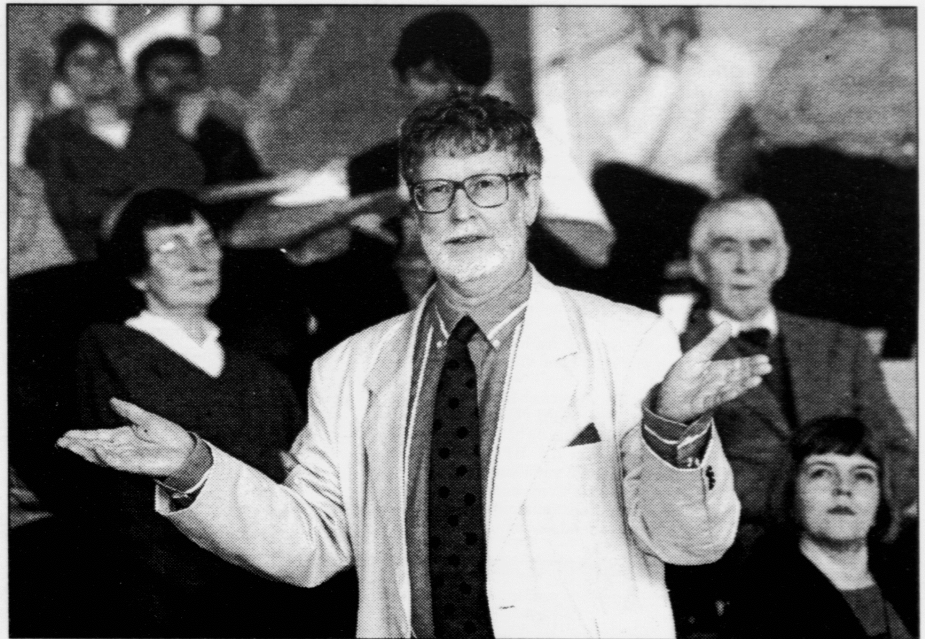
Hann heldur, at ein stórvansi í samstarvinum millum Føroyar og Danmark er, at eitt nú at Nyrup Rasmussen og Lyksetoft ikki skilja føroysk viðurskifti, mentan og hugsunarhátt.

Teknokratarnir hava ráðgeving fyrir neyðini

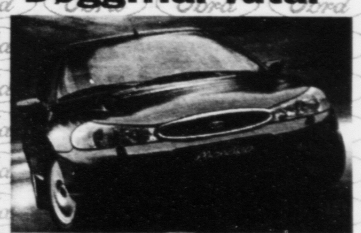
Vagn Wáhlín, serfrøðingur í føroyskum viðurskiftum, heldur ikki at eitt valstríð er rætta løtan at taka stóðu til loysing

Hansara uppskot er, at forsætisráðharrin, sum hevur havt ráðgevandi nevndina í búskaparmálum at ráðgeva seg um føroysk búskaparmál, eisini setir á stovn eina ráðgevandi nevnd fyrri mentan og politik.

– Tað hevði verið gagnligt mótsæl hjá teknokratunum í forsætisráðnum - og embætismonnunum somuleiðis, sigur Vagn Wáhlín.

Gott inniklima
Turran bíl
Døggfriar rútar

– tí hevur FORD MONDEO aircondition sum standard
Óli snakka um veðrið, men FORD MONDEO ger nakað við tað

Ford **P/F WENZEL**
Akranesgøta 5 • Box 3043 • Havn • Tlf. 13873